

taget — skjøndt jeg ogsaa i dette Tilfælde vilde foretrække, at § 8 gik ud, — navnlig hvis Regeringen skulde erklære, at den kunde modtage Oven med dette Forslag. — Det er disse Betragtninger, jeg har følt mig kaldet til at fremhæve, og man vil deraf see, at jeg maa stemme baade imod det principale og imod det subsidiaire Forslag, og dersom noget af dem skulde blive vedtaget, maa jeg raade til at stemme med Udvalgets Fleertal imod § 8.

Casse: Ligesom min ærede Nabo (Fenger) skal jeg ikke gaae nærmere ind paa Endringsforslaget under Nr. 7, hvad den principale Deel af samme angaaer. Det gaaer mig som han; jeg har under Sagens 2den Behandling i modsat Retning fremsat de Grunde, hvorpaa jeg støttede min Formening om det Rigtige i det Resultat, som det principale Forslag gaaer ud paa at slaae fast, og skal derfor heller ikke gaae ind paa det nu. Derimod skal jeg tillade mig nogle Bemærkninger med Hensyn til det subsidiaire Forslag under Nr. 7. Jeg kan ikke Andet end være aldeles enig med det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Wille) og det ærede Medlem for Mariager (Jacob Jensen), der have stillet dette Forslag. Jeg turde næsten antage, at det vil være overflødig at tage Ordet med Hensyn til Spørgsmaalet om Afdgangen til at bringe Spørgsmaalet ind for Domstolene, efterat det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds har talt, men det forekommer mig dog, at det var muligt at sige nogle yderligere Erindringer til, som ikke kunne Andet end belyse Sagen. Jeg gaaer nemlig ud fra den aldeles bestemte Forudsætning og holder mig overbevist om, at de ærede Medlemmer af Thinget ubetinget vilde være enige med mig deri, at den lovgivende Magt er overordentlig stærkt opfordret til ikke gennem sine Bestemmelser at afgjøre Spørgsmaal om Retsforhold, at afgjøre Spørgsmaal om tidligere stiftede Rettigheder og paalagte Forpligtelser, uden at give de Vedkommende Afgang til at kunne faae afgjort ved Domstolene, om denne Opfattelsesmaade er rigtig eller ikke. Det er naturligtvis Noget, som jeg erkjender saa levende som enhver Anden, at den lovgivende Magt er berettiget til

at kræve Offere og til, hvor Statens Interesse fordrer det, at paalægge Borgerne de Indskrænkninger, som ere fornødne; men det er Bestemmelser, som den maa give saaledes, at selv naar de ikke komme til at virke tilbage paa Fortiden, maae Borgerne have Ret til at kunne faae det tidligere Forhold paakjendt ved Domstolene. Og spørger jeg nu mig selv: Er da Staten anderledes stillet, er den lovgivende Magt besværet til at forholde sig anderledes, naar der er Spørgsmaal om Rettigheder, som kunne tilkomme Staten ligeoverfor Private, saa tror jeg ligesaa bestemt, at det ærede Things Medlemmer vilde svare: Forholdet maa være det samme med Hensyn til de tidligere stiftede Forhold, ja, maastee ikke engang det samme, thi Opfordringen for den lovgivende Magt til netop at sørge for, at vel erhvervede Rettigheder ikke blive berøvede de Paagjældende, at paalagte Forpligtelser ikke komme til at være længere, end de efter Forholdene skulle det, — denne Opfordring er stærkere for den lovgivende Magt, hvor der er Spørgsmaal om Staten ligeoverfor de Private, fordi den lovgivende Magt er saaledes knyttet til Staten, at den paa en vis Maade faaer Udseende af at være Part med Hensyn til det Spørgsmaal, som saaledes kommer frem. Jeg tror, at enhver Betragtning, at ethvert Hensyn til simpel Retfærdighed fordrer, at der maa gives de Paagjældende Afgang til at kunne henvende sig til Domstolene. Hvorledes staaer Spørgsmaalet her med Hensyn til det Tilfælde, der ligger for? Staten kræver frem og siger: Der tilkommer mig denne Rettighed, denne Herlighed, som man har kaldt det, hvoraf jeg i saa lang Tid har været i Besiddelse, som jeg ganske vist ikke mere bestemmer mig om, men som det dog interesserer mig for Statskassens Skyld at faae noget Bedrag for, og naar I vilde give et saadant — jeg skal sætte det saa billigt som muligt — skulle I blive frie for Eders Forpligtelse. Men de private Ciere sige til Staten: Nei, Du har ikke denne Ret, og vi have ikke denne Forpligtelse, men lader os gaae den sædvanlige Dei: Henviis Du som den lovgivende Magt os til Domsmagten og lad den afgjøre Spørgsmaalet, som er os imellem. Jeg tror, at den lovgivende